

2007-07-01

เกียรติจรรยา รัฐศาสตร์

จรัส สุวรรณมาลา

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/jamjuree>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

สุวรรณมาลา, จรัส (2007) "เกียรติจรรยา รัฐศาสตร์," *Jamjuree Journal*: Vol. 9: Iss. 2, Article 9.

DOI: 10.58837/CHULA.JAMJUREE.9.2.8

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/jamjuree/vol9/iss2/9>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Jamjuree Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รัฐศาสตร์

ในวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙ มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นมหาวิทยาลัย พระราชทานนามว่า “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยได้จัดแบ่งวิชาที่สอนออกเป็น ๔ คณะคือ คณะแพทยศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์

เกร็ดจุฬาฯ บทสัมภาษณ์ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา
นิสิตเก่าคณะรัฐศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๐๖-๒๕๒๐

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตึก ๑ ของคณะรัฐศาสตร์ยังคงความขลังและสง่างามตราบจนปัจจุบัน

(ซ้าย) สะพานข้ามคลองอรชร ทางเข้าคณะรัฐศาสตร์ในอดีต (กลาง,ขวา) ป้ายชื่อน้ำตึก ๑ ในวันนี้

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปี พ.ศ.๒๕๕๐ ปีที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก่อตั้งมาครบ ๙๐ ปี นิตยสารจามจุรีจึงถือโอกาสนี้นำพาท่านผู้อ่านไปรู้จักกับคณะรัฐศาสตร์ หนึ่งในสี่คณะแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยการสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา คณบดีของคณะคนปัจจุบัน

แรกเริ่มท่านออกตัวก่อนว่าท่านอายุน้อยมากเมื่อเทียบกับอายุของคณะ เพราะฉะนั้นเรื่องราวสมัยแรกตั้งคณะนั้นท่านจึงเพียงแต่ได้ยินได้ฟังมาเท่านั้น หลายอย่างจึงต้องค้นหาเอกสารประกอบในการให้ข้อมูลในครั้งนี้ซึ่งหนังสือที่ท่านหยิบมาให้ดูพร้อม ๆ กับการเล่าเรื่องราวของคณะนั้นก็คือนั่งร้านสมัยปี ๒๕๙๐ ซึ่งมีชื่อว่า “จุฬบัณฑิต ๒๕๙๐” เป็นหนังสือที่รวบรวมทุกคณะและแผนกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนับตั้งแต่แรกตั้งเลยทีเดียว

ท่านเริ่มด้วยการพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างคณะรัฐศาสตร์กับการเมืองไทยว่าเป็นสิ่งที่ควบคู่กันมาโดยตลอด สืบเนื่องจากโรงเรียนมหาดเล็กในพระบรมมหาราชวัง มีหน้าที่ฝึกหัดบุคคลที่ไว้วางพระราชหฤทัย ไว้ทำงานใกล้ชิดพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการฝึกหัดให้รู้ระเบียบการแผนประเพณีของราชการ เมื่อทรงไว้วางพระราชหฤทัยก็จะแต่งตั้งออกไปรับราชการดังนั้นหากนับผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์จึงนับแต่สมัยผู้สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรรัฐประศาสนศาสตร์ในปี พ.ศ.๒๔๔๓ เป็นรุ่นแรก ซึ่งสมัยนั้นมีผู้สำเร็จการศึกษาเพียง ๘ คนเท่านั้น หลังจากนั้นในสมัยรัชกาลที่ ๖ พ.ศ.๒๔๕๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามโรงเรียนมหาดเล็กเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือน จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๔๕๙ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ในครั้งแรกแม้จะมีการตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วก็ตามก็ยังไม่มีการเรียกชื่อเป็นคณะรัฐศาสตร์ คำว่าคณะรัฐศาสตร์เพิ่งจะมีตอนพระราชบัญญัติจัดตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฉบับที่ ๓ ในปี พ.ศ.๒๔๙๑ จากนั้นภายหลังจึงมีการประกาศปริญญาดตามพรบ.จุฬา ฉบับนี้ซึ่งมีการพระราชทานปริญญาบัตร ๘ คณะ เดิมมีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นแม่แล้วแยกออกมาเป็นครุศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี รัฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และอักษรศาสตร์ ดังนั้นคณะรัฐศาสตร์จึงน่าจะเกิดพร้อมกับคณะเหล่านี้

ท่านเล่าต่อว่าเมื่อเริ่มก่อตั้งคณะในปี ๒๔๙๑ อาจารย์สมัยนั้นส่วนใหญ่มีตำแหน่ง เป็นคุณหลวง คุณพระ ซึ่งท่านคณบดีก็ทันได้เรียนกับอาจารย์ที่เป็นหลวงคนหนึ่งคือหลวงนรกิจบริหาร สอนตอนท่านขึ้นปี 2 ท่านเล่าว่าอาจารย์ต้องมาสอนแบบต้องถือไม้เท้ามาด้วยเพราะตอนที่มาสอนนั้นท่านออกจากราชการแล้วถึงกลับมาสอนอีกที พอสอบเสร็จให้คะแนนเสร็จ ท่านเรียกไปทานข้าวที่บ้าน ท่านพูดกับเพื่อนท่านว่าเป็นลูกศิษย์รุ่นสุดท้าย เป็นท่านองอวดเพื่อน ๆ ว่าท่านยังสอนไหว ภายใป็นั้นท่านก็เสีย

ห้องติบอเวลา
เข้าเรียนและ
เลิกเรียนของนิสิต
ยังคงเก็บรักษา
ไว้ที่ห้องคณบดี
คณะรัฐศาสตร์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปปั้นอาจารย์เกษม
อุทยานิน ปุชนิยบุคคลของ
ชาวสิงห์ดำ

ท่านบอกว่าการเรียนการสอนในยุคที่ยังเป็นหลักสูตร “ประกาศนียบัตร-รัฐประศาสนศาสตร์” นั้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ผู้บริหารประเทศในยุคนั้นคือในหลวง พระองค์ท่านก็จะทรงมีนโยบาย พวกนักเรียนทั้งหลายซึ่งต่อไปจะเป็นมหาดเล็กก็มีหน้าที่รับสนองพระบรมราชโองการโดยการนำนโยบายไปปฏิบัติเรียกว่าไปประสานนโยบายซึ่งก็คือบริหารนโยบายนั่นเอง ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี ๒๔๗๕ ความคิดทางการเมืองก็เปลี่ยนไปประชาชนเป็นคนเลือกรัฐบาล สถาบันพระมหากษัตริย์ทรงถอยออกไปนอกวงการเมือง การกำหนดนโยบาย กฎหมายใด ๆ ก็เป็นเรื่องของการเมือง การนำนโยบายไปปฏิบัติก็เป็นเรื่องของการบริหารราชการแผ่นดิน ภายใต้กรอบของประชาธิปไตย ดังนั้นแนวคิดของการบริหารบ้านเมืองจึงมีเรื่องของประชาธิปไตยเข้ามาด้วย การเรียนการสอนก็เปลี่ยนไปเป็นเรื่องการเมืองและรัฐสมัยใหม่ คณะวิชาที่ก่อตั้งขึ้น

ใหม่จึงเรียกว่า “รัฐศาสตร์” ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับรัฐ การเมือง และการปกครองไปพร้อมกัน ท่านอาจารย์เกษม สุวรรณกุล ท่านเป็นรัฐศาสตร์ จุฬารุ่นแรก ท่านคนบดีเกษม อุทยานิน เป็นคนบดี ที่มีบทบาทอย่างสำคัญในการสร้างนักวิชาการรัฐศาสตร์สมัยใหม่แบบตะวันตก คือมีการวิจัย เขียนหนังสือ ตำราสมัยนั้นมีอาจารย์รุ่นหนุ่มเรียกกันว่า “โคมฉาย-สายหุชูโต” เป็นกลุ่มอาจารย์ที่จบปริญญาเอกมาจากต่างประเทศทั้งหมดเป็นนักวิชาการสมัยใหม่ มาบุกเบิกการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ของคณะในเวลาต่อมา

ถึงวันนี้คณะมี ๔ ภาควิชา คือ ภาควิชาการปกครอง ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ และภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ระเบียบปฏิญัตริจะมีนิสิตประมาณ ๙๐๐ คนเศษ ปริญญาโทประมาณ ๗๐๐ คนเศษและปริญญาเอกประมาณ ๒๐ คนเศษซึ่งนับว่ายังน้อยกว่าที่ต้องการอยู่มาก

อาจารย์บอกว่าอยากจะรับนักเรียนที่มาจากหลังเขา ที่อยากจะเรียนรัฐศาสตร์ จุฬาฯ แล้วกลับไปทำงานการเมืองท้องถิ่น **ปัจจุบันนี้มีนักเรียนคนกรุงเทพฯ มากกว่า ๖๐ เปอร์เซนต์** สอบเข้ามาเรียนได้แต่จบไปแล้วไม่ได้ใช้ความรู้ทางรัฐศาสตร์จริง ๆ คิดว่าอยากได้ประมาณ ๓๐-๕๐ คนต่อรุ่น แต่ก็ต้องพิจารณาว่าจะรับเด็กกลุ่มนี้อย่างไร เพราะให้สอบเข้าคงไม่ได้

นอกจากนั้นคณะก็มีงานด้านวิชาการได้แก่การให้คำปรึกษาทางวิชาการ ซึ่งคณะถือว่าเป็นการฝึกฝีมืออาจารย์ แต่คณะอยากสนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัยมากกว่า โดยตั้งเป้าหมายว่าจะให้มีงานวิจัยพิมพ์เผยแพร่ปีละ ๑๐ เรื่อง คาดว่าอาจารย์แต่ละคนภายใน ๔-๕ ปีได้งานวิจัยดี ๆ สักเรื่องหนึ่งเป็นอย่างน้อย

เมื่อถามถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการออกนอกระบบของจุฬาฯ อาจารย์บอกว่าอยากให้จุฬาฯออกนอกระบบ เพราะว่าการออกนอกระบบแล้วคณะจะมีความคล่องตัวมากขึ้น นอกจากนั้นเรื่องคนก็มีปัญหาเพราะรัฐบาลใช้วิธีการตัดคนที่เกษียณออกแล้วให้เงินอุดหนุนมาเพียง 25 เปอร์เซนต์เท่านั้น นาน ๆ ไปก็จะไม่มีอาจารย์ที่สามารถสอนในระดับปริญญาเอก-โทได้ เป็นปัญหาของคณะมากทีเดียว

คำถามสุดท้ายก่อนลาจากท่านอาจารย์ในวันนั้นถามท่านว่าในฐานะดักศิลาทางด้านรัฐศาสตร์ของประเทศอยากทราบที่ท่านมีวิสัยทัศน์ในการมองสังคมไทยอย่างไร ท่านตอบว่าถ้ามองในแง่ของสิ่งที่เราพยายามทำ จะทำ ๖๐ ปีคณะ คือ ๙๐ ปีมหาวิทยาลัย อยากให้สังคมมองว่ารัฐศาสตร์จุฬาฯ เป็นรัฐศาสตร์ของแผ่นดิน เป็นเสาหลักประชาธิปไตยของแผ่นดินนี้ ในขณะที่สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่น่าเป็นห่วง มีความหลากหลายมากขึ้น แตกแยกแบ่งขั้วมากขึ้นคุณค่าของรัฐศาสตร์อยู่ที่การจรรโลงความสมานฉันท์คือการอยู่ร่วมกันได้ท่ามกลางความหลากหลายและความเป็นปัจเจกชนที่เข้มข้นมากขึ้นโดยลำดับ

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรยากาศได้ชุ่มฉ่ำจามจรี ด้านข้างตึก ๑ ซึ่งเป็นที่พักผ่อนของนิสิตมาหลายยุคหลายสมัย

ตึกที่สร้างนักปกครองตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับภูมิภาคของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย